

27 בפברואר, 2017

קיבוץ גבעת חיים איחוד - דוח הביקורת הפנימית – קרן מילואים (תקציר לאסיפת נהנים)

בהתאם לתקנות האגודות השיתופיות (קרן מילואים), נערכה בחודשים אפריל - יוני 2016 ביקורת פנימית הסוקרת את הפעילות התקנונית והפיננסית של קרן המילואים, החל ממועד היווסדה.

הביקורת סקרה, בין היתר, את תקנוני קרן המילואים והאגודה לניהול קרן המילואים, ובחנה את הלימתם לפעילות ההנהלות כפי המתקיימת בפועל. כמו כן, הביקורת בחנה את פעילות רשויות האגודה, מועדי כינוס, בחירות וקדנציות, סקירת החלטות ועוד. בנוסף בחנה הביקורת, בין היתר, את מבנה הקרן, תהליך הפניה לקרן, בדיקות וקריטריונים לקבלת סיוע מהקרן, מבנה הסיוע שמעניקה הקרן, טיפול בפניות חריגות, שמירה על צנעת הפרט וסודיות, ועוד.

הביקורת מציינת בחיוב כדלקמן:

- הקרן מנוהלת באופן ראוי ומפוקח.
- הנהלת הקרן מקפידה לפעול על פי הגדרות תפקידה וכל פניה של חבר מוגשת על גבי טופס בקשה.
- בכל פניה אחד מחברי הנהלת הקרן נפגש אישית עם החבר הפונה על מנת לשמוע ממנו על מצוקתו ומעלה את בקשתו לקבלת תמיכה בפני חברי ההנהלה..
- נוכח רגישות נושא הסיעוד, התקבלה החלטה בהנהלת הקרן על הקמת צוותי סיעוד הכוללים גורמי מקצוע, כגון: רופא, אחות ועו"ס על מנת לבחון באופן מקצועי את הפניות המגיעות לקרן בתחומים אלו, ולהמליץ לחברי ההנהלה בהתאם.

להלן עיקר ממצאי הביקורת:

1. על פי תקנון הקרן, "הנהלת הקרן תסמיך שניים או יותר מבין חברי הנהלת הקרן לחתום בשם ו/או עבור הקרן...". יחד עם זאת, על פי פרוטוקול מורשי החתימה של קרן המילואים, אחד ממורשי החתימה בקרן הינו גזבר הקיבוץ, שאינו חבר בהנהלת הקרן ובפועל, חותם על הדוחות הכספיים של הקרן ועל ההעברות הבנקאיות לחברים.
2. בעת הקמת אגש"ח קרן המילואים נערכו שני תקנונים - האחד עבור האגודה השיתופית לניהול קרן המילואים והשני לצורך ניהולה השוטף של קרן המילואים. יחד עם זאת, התקנון שעובדים על פיו בפועל הינו תקנון קרן המילואים בלבד. יצוין כי בעבודה השוטפת אין התייחסות לתקנון האגודה, כך שבכל הנוגע לסעיפים הנוגעים לבחירות להנהלה ולפעילות הרשויות באגודה, האגודה אינה עומדת בתקנון שנבנה עבור פעילותה.
3. לביקורת לא ברור מדוע הדרישות להגשת בקשה לקבלת הלוואה במסלול החברתי הינן מועטות יותר לעומת הדרישות במסלול בריאות ורווחה. כך לדוגמא, לא ברור מדוע לא נדרש מידע אודות מקורות מימון שאליהם המבקש פנה, פירוט הכנסות ויכולת החזר, ופעולות שביצע המבקש במטרה למצות את זכויותיו.
4. ממדגם שערכה הביקורת בטפסי הלוואה במסלול החברתי - נספח ו' - בשנים 2015-2016, נמצא כי רובם ככולם של טפסי הלוואה לא מולאו כנדרש. כך לדוגמא, מלבד שני פונים אף פונה לא ציין את פירוט הכנסותיו, מרבית הפונים לא סימנו האם לקחו הלוואה נוספת מהקרן ובטפסים רבים לא סומן האם קרן המילואים מאשרת/לא-מאשרת את הלוואה.
5. מרבית ההחלטות אודות בקשות הסיוע מתקבלות בתכתובות דוא"ל שמעבירים בין חברי הנהלת הקרן. הביקורת סבורה כי בחלק מהמקרים אישור הבקשות באמצעות הדוא"ל אינו

יכול להחליף את הדיונים הפרונטאליים, בהם ישאלו ויבדקו, בין היתר, מטרות ההלוואה ויכולות החזר של הפונים.

6. על פי תקנון הקרן, בקשה לקבלת הלוואת סיוע במסלול בריאות ורווחה תוגש בכתב ותכלול "מידע מלא על הכנסותיו השוטפות, נכסיו וכספים העומדים לרשותו [של הפונה], והכנסותיו, נכסיו וכספיו של בן הזוג". עם זאת, נמצא כי חברי הנהלת הקרן אינם דורשים מהפונים הצהרה למקורות כלכליים, כגון הצהרת הון/מידע פיננסי ופירוט נכסים.
7. על פי תקנון הקרן, דיון חוזר בבקשת פונה לקבלת מימון, שנדחה ע"י הנהלת הקרן, יתקיים ע"י הנהלת הקרן. הביקורת מציינת כי פנייה חוזרת לאותם חברי הנהלת הקרן אינה מביאה להרחבת מגוון קשת הדעות בנושא ולמעשה ערכאת הדיון החוזר זהה לערכאת הדיון הראשון.
8. על פי תקנון הקרן, הסכומים שיועמדו כהלוואה במסלולי ההלוואות יישאו ריבית. עם זאת, הקיבוץ או קרן המילואים אינם צריכים להטיל ריבית על הלוואות לחברים שכן הם אינם מוסד פיננסי. יודגש, כי ניסוח זה עלול להביא לחשיפת הקרן/הקיבוץ.
9. מדיניות ההשקעות בקרן לא עלתה לאישור אסיפת הנהנים. כמו כן, בעת פתיחת פוליסת החיסכון ב'מנורה' לא נמצא תיעוד לאישור הנושא בהנהלת הקרן (על אף שלביקורת נמסר כי פתיחת הפוליסה אושרה ע"י חברי הנהלה). בנוסף, לא נמצא כי מדיניות ההשקעות מגיעה מידי שנה לאישורה של הנהלת קרן המילואים.
10. על פי תקנון הקרן, "נהנה שקיבל בפועל הלוואה חייב להשתמש בכספים למטרה עליה הצהיר בבקשתו ונספחיה". עם זאת, נמצא כי כאשר הקרן מעמידה סיוע לצורך הוצאה מסוימת, אין בקרה של הקרן אודות ניצול ההלוואה למטרתה ואין דרישה לקבלת אסמכתאות (כגון חשבוניות וקבלות) המייצרות התאמה בין החלטה לבין הביצוע.

לאור האמור, להלן עיקרי המלצות הביקורת:

1. יש להסדיר את נושא מורשי החתימה בתקנון הקרן. נוכח העובדה שהגובר מנהל בפועל את כספי הקרן, יש להסמיכו בתקנון כמורשה חתימה נוסף, מלבד חברי הנהלת הקרן. **מהנהלת הקרן נמסר, כי הם יכניסו זאת כהמלצה לשינוי סעיף בתקנון.**
2. היות וקיים תקנון לאגודה אשר העתקו נמצא גם אצל רשם האגודות השיתופיות, יש לבחון שנית, בסיוע יועציה המשפטיים של האגודה, האם אי קיום תקנון האגודה כפי שהופקד אצל הרשם עלול לחשוף את האגודה מול רשם האגודות. **מהנהלת הקרן נמסר, כי הנושא ייבדק מול עו"ד הקרן.**
3. נוכח העובדה כי לא קיים הבדל בין היקפי ותנאי ההלוואות בין שני המסלולים, ולצורך בטוחות נוספות להחזר סכום ההלוואה, יש לשקול שימוש בטופס בקשה של מסלול הבריאות והרווחה גם בעת בקשת הלוואה במסלול החברתי. **מהנהלת הקרן נמסר, כי ההמלצה מקובלת ואופן בקשת ההלוואה בשני המסלולים יהיה זהה.**
4. כתנאי להעמדת כספי ההלוואה ע"י הקרן, יש להקפיד על ציון כל הפרטים בטופס ההלוואה (נספח ו'-מסלול חברתי, נספח ה'-מסלול בריאות ורווחה).
5. מומלץ לקיים דיונים פרונטאליים אודות בקשות הסיוע, וזאת כמתחייב בתקנון. מוצע להימנע, ככל שניתן, מאישור בקשות באמצעות סבב הודעות דוא"ל.
6. בהתאם לנדרש בתקנון, על כל חבר הפונה לקרן בבקשת סיוע להעביר להנהלת הקרן כל מידע רלוונטי שיוכל לסייע לה לצורך קבלת החלטתה, לרבות פירוט נכסים ומידע פיננסי (חשבונות בנק, תכניות חסכון, קרנות השתלמות וכיו"ב). **מהנהלת הקרן נמסר, כי הסעיף בתקנון ישתנה כך שהקרן תהיה רשאית לקבל מידע אודות הכנסות החבר.**
7. מומלץ לקבוע מדרג ערעור ריאלי הכולל את הרחבת הנהלה הקרן במקרה של ערעור, כך שיינתן סיכוי ממשי לפנייתו של החבר, להבדיל מדיון חוזר בפני אותו פורום.

8. יש להיוועץ בהקדם עם רו"ח לצורך קבלת החלטה בעניין הלוואות הקרן. **מהנהלת הקרן נמסר, כי הנושא יוסדר בתקנון.**
9. יש להביא מידי שנה את מדיניות ההשקעות בנכסי הקרן לשיבת הנהלת קרן המילואים, לפחות ברמת הדיווח. כמו כן, ובהתאם לתקנון, כל שינוי במדיניות ההשקעות, כגון שינוי במרכיב המניות, צריך להגיע לאישור אסיפת הנהנים. **מהנהלת הקרן נמסר, כי ההמלצה מקובלת.**
10. במקרים בהם מעמידה הקרן הלוואת סיוע לצורך הוצאה מסוימת, יש להקפיד על קבלת אסמכתאות המעידות על התאמה בין החלטה לבין הביצוע. **מהנהלת הקרן נמסר, כי הם יכניסו זאת כהמלצה להורדת הסעיף הנ"ל מהתקנון.**

הביקורת מודה על שיתוף הפעולה לו זכתה מכל בעלי התפקידים.

**בכבוד רב,
עו"ד עזרא מזרחי
המבקר הפנימי**